

Актуальне інтерв'ю

Ми маємо зробити систему примусового виконання рішень максимально дієвою, відкритою та доступною для кожного

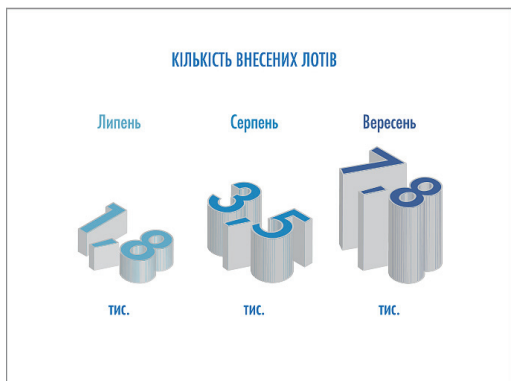
Дмитро Сторожук
Голова Державної виконавчої служби України

Реалізація арештованого та конфіскованого майна шляхом електронних торгів, яку широко використовують у багатьох країнах, з 1 травня 2014 р. стартувала і в Україні. Тепер на спеціальному сайті <http://torgi.minjust.gov.ua> кожен українець може обрати товар і запропонувати свою ціну за нього. Із впровадженням електронних торгів, обіцяють в Державній виконавчій службі України, буде ліквідовано корупційні схеми, а гроші вже не проходять повз державну скарбницю. Про цю та інші реформи у виконавчій системі Бюлетню розповів Голова ДВС Дмитро Сторожук.

– **Донедавна торгівля митним конфіскатом та арештованим майном була прибутковим бізнесом для певних осіб. Корупція, зловживання службо-**

вим становищем, порушення закону – ті речі, з якими раніше ототожнювалась Державна виконавча служба. Ви взяли на себе зобов'язання докорінно змінити репутацію служби. Розкажіть про головний на сьогодні проект ДВС.

– Справді, мушу констатувати той факт, що найвразливішою зоною у виконавчій системі довгий час була реалізація арештованого та конфіскованого майна. Саме у цьому сегменті відбувалося найбільше зловживань, застосовувалися корупційні схеми, грубо порушувалися права громадян. Тому не дивно, що одним із перших і найважливіших завдань, яке поставив переді мною Міністр юстиції після призначення на посаду, стало забезпечення прозорого і відкритого механізму реалізації майна. Так і розпочалось впровадження проекту «Система електронних торгів».

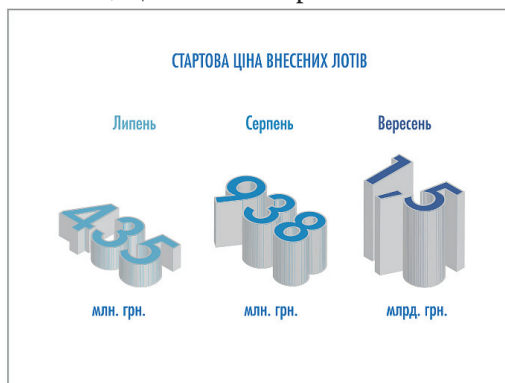
гів арештованим майном» (СЕТАМ). Починали ми з чотирьох регіонів, а сьогодні проект охопив практично всю країну.

Така Система не нова для світу, ми аж ніяк не «вигадали велосипед». Створюючи цю схему роботи, ми орієнтувалися на вже багаторічний досвід європейських країн-сусідів: Грузії, Білорусії, Молдови та інших. Зауважу, що коли ми ініціювали реформування системи, зокрема в частині запровадження нового механізму продажу арештованого майна, ми передбачали певну реакцію з боку «прибічників» старого режиму і дуже серйозний супротив з їхнього боку справді був. Проте це не завадило нам реалізувати задумане. І от сьогодні маємо результат – за два місяці он-лайн торгів продано лотів на 100 мільйонів гривень.

– Але як так сталося, що інформація про торги (тоді ще публічні) приходувалась? Яку вигоду з того мали попередні керівники ДВС?

– Електронні торги майном – це абсолютно відкритий ринок, який може контролювати кожен через Інтернет, переглянувши хід торгів, або узяти в них участь. Публічні аукціони раніше організовували так, щоб мати змогу маніпулювати результатами. Наприклад, щоб стати на них спостерігачем, потрібно було сплатити внесок. Та й це не завжди гарантувало, що потенційному учаснику повідомлять адресу проведення аукціону і він зможе на ньому побувати. Та й самі торги

вели з порушеннями. Якщо організаторів не влаштував переможець, його просто змушували вийти. Довести свою правоту було фактично неможливо, адже під час торгів не вели відеофіксації (її запроваджено з ініціативи ДВС лише у 2014 році), порядок складання протоколу не вирізнявся прозорістю. Коли люди переглядали протоколи, то з'ясувалося, що там не було зазначено їхніх ставок. Тіньова схема, яка працювала роками, виглядала приблизно так: майно спочатку оцінювали на 70 % дешевше, ніж воно насправді коштувало, його купували «свої», щоб потім перепродати вже за ринковими цінами. А про задоволення інтересів боржників та стягувачів торговельні організації разом з деякими посадовцями зовсім не думали. Боржник як був винен, так і залишався, ще й майно втрачав.

Система ж електронних торгів максимально прозора. Ми звели людський фактор, а саме участь державного виконавця у цих процесах, до мінімуму. Все, що він повинен зробити, наклавши арешт на майно, сфотографувати його, описати і внести у базу електронної системи. Після цього він навіть не зможе внести зміни до цієї бази. Система автоматично встановлює час і дату проведення торгів. Майно перебуває у відповідного зберігача. Під кожним лотом є номер телефону, за яким можна подзвонити, щоб дізнатися докладнішу інформацію про лот,

особисто оглянути його і прийняти рішення. Все ясно і доступно.

– **А підтвердження фактів зловживань та порушень закону щодо реалізації конфіскованого та арештованого майна вдалося знайти?**

– Так, звісно. Я назву кілька цифр, які говорять самі за себе: за останні півроку відкрито 58 таких кримінальних проваджень. З них по 8 справах уже винесені вироки судів про притягнення до кримінальної відповідальності. Ще 8 справ знаходяться у судах і по 28 – триває слідство. Це при тому, що за весь минулий рік в органах ДВС було відкрито лише 4 кримінальних провадження щодо зловживань з боку посадових осіб законом. Йдеться про хабарі у великих розмірах, випадки, коли підробляли документи, а майно з ліквідністю десятки тисяч доларів описували як металобрухт і продавали за копійки. Наприклад, на новий автомобіль склали акт, де зазначали, що він розбитий і розкомплектований. Таким чином, один з автомобілів митною вартістю 146 тис. грн було продано всього за 2 тис. грн.

Крім того, наразі вже є п'ять рішень суду, за якими встановлено, що торги відбувалися з порушенням чинного законодавства, зокрема із заниженням вартості майна. Крім того, розпочато кримінальні провадження щодо торговельних організацій. Так, за даними Генеральної прокуратури, розпочато одразу кілька кримінальних проваджень за фактом порушення закону однією з приватних торговельних організацій. Більше того, наразі до ДВС подано близько 1 тис. заяв від громадян, які впевнені, що під час проведення публічних торгів їхні права були порушені. Думаю, будуть ще нові й нові рішення суду про порушення прав громадян. За час роботи СЕТАМ до нас не дійшло жодної скарги.

Тут варто також додати, що за час перевірок ми оновили керівний склад те-

риторіальних органів ДВС на 25 %, звільнивши тих людей, які не хотіли працювати по-новому і не підтримували антикорупційних реформ. Усього проведено 12 перевірок в обласних організаціях. В інших областях перевірки ще тривають або ж заплановані.

– **Чи вдасться виконати намічений план реалізації майна у 2014 р.? На яку суму станом на сьогодні реалізовано майна і скільки планується?**

– Такий план у нас звісно є. Для його реалізації сьогодні ми працюємо у напруженому режимі: державні виконавці вносять до системи електронних торгів дуже великі обсяги інформації – майже все арештоване і конфісковане майно по всій країні. До бази внесено вже близько 7,6 тис. лотів. Кожного тижня ми складаємо план-графік щодо внесення майна та звіт за кожен день проведених торгів.

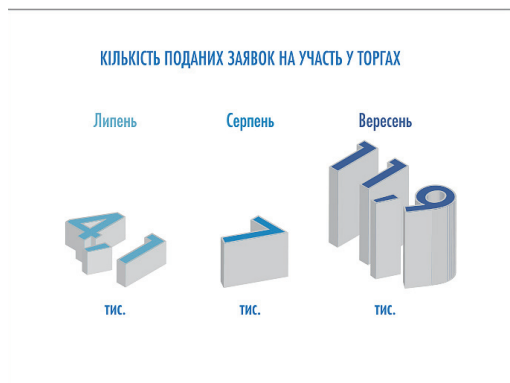
Наразі до СЕТАМ внесено арештованого майна на суму понад 1,5 млрд грн. Ще на суму 6 млрд грн. буде внесено майна у найближчі місяці. Якщо ж говорити про перші результати, то протягом липня-серпня ми продали майна вже на 100,7 млн грн.

– **Чи існує певний індикатор за обсягами реалізації, на який протягом певного терміну Ви плануєте вийти?**

Ми поставили собі оптимальну задачу – збільшити продажі в два рази. Якщо орієнтуватися на досвід сусідніх країн,

то максимальні продажі сьогодні – це 70-75 %. Ми плануємо вийти на цей рівень до кінця наступного року. Це об'єктивний показник, оскільки процес продажів завжди супроводжується рішеннями судів, зокрема, про зупинення реалізації майна та заборону вчиняти певні дії, в деяких випадках частина товару виявляється неліквідною.

Потрібно ще раз наголосити, що успіх першого місяця торгів був настільки очевидним, що Уряд одногослосно дав добро на впровадження СЕТАМ майже на всю територію України. Сьогодні ми ще жодного разу не пошкодували про це рішення. Проект реалізував себе на всі 100 %.

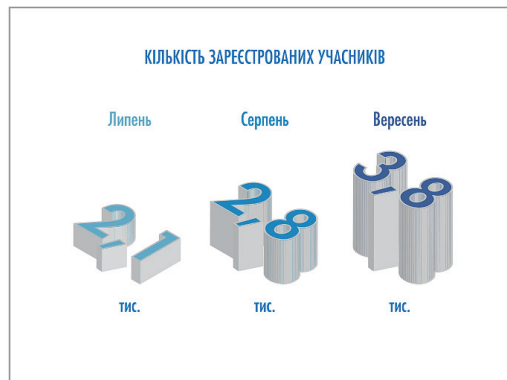
– Які ще реформи сьогодні впроваджує ДВС?

Ми працюємо сьогодні над оптимізацією виконавчої системи загалом. Серед іншого – це автоматизація роботи, яка дасть змогу зекономити багато часу державному виконавцю і зробити його дії максимально ефективними.

Так, уже запроваджено електронний обмін даними з низкою державних структур: з Пенсійним фондом України, Державними авіаційною, реєстраційною і прикордонною службами. Завдяки цьому державні виконавці здійснюють направлення електронних запитів щодо отримання інформації про майно і місцезнаходження боржників, та отримують оперативні відповіді в елект-

ронній формі. У цьому самому напрямі продовжується робота і з Департаментом ДАІ МВС України стосовно надання державним виконавцям інформації про зареєстровані транспортні засоби. Аналогічна співпраця здійснюється і з Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку стосовно отримання даних щодо зареєстрованих за боржниками цінних паперів. Нарешті ми наближаємося до європейських стандартів роботи.

Ще одна дуже важлива частина реформ – підвищення соціального статусу державного виконавця. Іншими словами, ми розробляємо нову систему мотивації і заохочення посадовців до виконання своїх обов'язків чесно і результативно. Йдеться про новий алгоритм преміювання виконавців, а також нову схему фінансування діяльності органів ДВС у бік збільшення.

Наша основна мета – зробити систему примусового виконання рішень максимально дієвою, відкритою і доступною для кожного як для боржника, так і стягувача. Але найважливіше – змусити її працювати виключно в полі закону.

*Ганна Пархомеко
спеціально для
«Бюлетеня Міністерства
юстиції України»*